

Innhold

Forord	11
Innledning	13
MAY BENTE HAGEN	
Teorier om tilknytning	14
Mangelfull kunnskap om traumelidelser	15
Et biomedisinsk sykdomssyn	16
Det biomedisinske sykdomssynets konsekvenser for retten til helse	18
Psykisk helsearbeid	21
Beskrivelse av bokens kapitler	23
Begrepsavklaringer	25
Kapittel 1	
Traumebevisst miljøterapi	29
MAY BENTE HAGEN	
Innledning	29
Bevissthet om traumer i organiseringen av miljøterapien	30
Hvorfor er det behov for en ny teori om miljøterapi rettet mot denne pasientgruppen?	33
Toleransevindummodellens anvendelse i miljøterapi	35
Miljøpersonalets anerkjennelse av pasienten som terapeutisk strategi	41
Miljøterapi i et salutogenetisk perspektiv	43
Konklusjon	49
Kapittel 2	
Etikk og menneskesyn for en helhetlig traumebevisst omsorg ...	51
ANTÓNIO BARBOSA DA SILVA OG MAY BENTE HAGEN	
Innledning	51
Sentrale etiske verdier og normative etiske teorier	53
Konklusjon	66

Kapittel 3**Tidlige alvorlige relasjonstraumer i lys av teorier****om tilknytning** 67

MAY BENTE HAGEN

Innledning 67

Tilknytningsteorier om barnets utvikling 68

Barns tilknytningsstrategier 76

Konklusjon 83

Kapittel 4**Samspillets betydning for barnets utvikling** 84

MAY BENTE HAGEN

Innledning 85

Det relasjonelle selvet – et dialektisk perspektiv 85

Tidlig traumatisering og effekten på hjernens utvikling 94

Konklusjon 102

Kapittel 5**Konsekvenser av tidlige alvorlige relasjonstraumer på lang sikt** .. 103

MAY BENTE HAGEN OG MONA I. THELLE

Innledning 103

Hva er dissosiasjon? 104

Dissosiasjon som mestringsstrategi 108

Strukturell dissosiasjon av personligheten 110

Dissosiasjon og traume som mangel på mental integrasjon 114

Desorganisering som forløper til dissosiative lidelser 116

Konklusjon 118

Kapittel 6**Diagnoser og behandling** 119

MONA I. THELLE OG MAY BENTE HAGEN

Innledning 119

Tre kategorier av potensielt traumatiserende hendelser 119

Diagnoser basert på psykiske belastninger 121

Traumeforståelse som normale reaksjoner på
unormale hendelser 123

Dissosiasjon som beskyttelse eller mangel 127

Grader av strukturell dissosiasjon 129

Faseorientert traumebehandling	132
Ikke-verbale terapiformer	138
Oppsummering og konklusjon	143

Kapittel 7

Vold i nære relasjoner fra en pasients perspektiv	145
--	------------

INGER EGGEN

Innledning	145
Fra ytre til indre verden	146
Behandling	152
Miljøterapi	158

Kapittel 8

Den ensomme og lange veien ut av «berget det blå»

– hensiktsmessige holdninger og handlinger i miljøterapeutiske

intervensjoner	163
---------------------------------	------------

MAY BENTE HAGEN

Innledning	164
Traumebevisst miljøterapi i praksis	165
Miljøterapeutens rolle i traumearbeidet	174

Kapittel 9

Styrke fotfestet i nåtid	180
---	------------

GERD-ELLEN ØVERBY OG INGUNN HOLBÆK

Samarbeidende holdning	181
Styrke pasientens forståelse av seg selv	184
Hvorfor og hvordan kan man utvikle reguleringsferdigheter?	186
Hvordan kan man samarbeide når pasienten er i en dissosiativ tilstand?	191
Konklusjon	196

Kapittel 10

Bruk av tvangsmidler i traumebevisst miljøterapi	197
---	------------

UNN ELISABETH HAMMERVOLD

Innledning	197
Pasienters og helsepersonells erfaringer med tvangsmidler	198
Bruk av tvangsmidler og etiske vurderinger	201
Tvang i lys av helsepersonellens tre ulike roller	203

Betingelser for en god relasjon mellom pasient og helsepersonell .	204
Forebygging og reduksjon av tvangsbruk	206
Når tvang synes uunngåelig – faglige og etiske hensyn	210
Konklusjon	212
Kapittel 11	
Miljøterapeuters reaksjoner i møte med traumatiserte pasienter . .	214
MAY BENTE HAGEN OG ANTÓNIO BARBOSA DA SILVA	
Innledning	214
Noen nødvendige betingelser for god kommunikasjon med traumatiserte pasienter	216
Sekundærtraumatisering og egenomsorg	221
Etiske dilemmaer i miljøterapi	224
Konklusjon	225
Referanser	227
Stikkord	247
Om forfatterne	253